

[Karl Olsen.]

fremSAT ønsket om statsretlig ligestilling med den øvrige del af riget. Gennemføres dette grundlovsforslag, optager vi Grønland og dets folk, som statsministeren sagde, i den danske familie som ligestillet medlem, og 2 grønlandske rigsdagsmænd vil i fremtiden i dette høje ting sammen med jyske, fynske, færøske og andre danske rigsdagsmænd lovgive for Danmarks rige.

Ideen i landstinget var fra grundlovsfædrenes side at skabe et forfatningskonservativt element, d. v. s. en faktor i forfatningen, der skulle sikre den rolige, fremadskridende udvikling. Jeg har dyb sympati for denne idé, men som jeg allerede har givet udtryk for: takket være lang og gold strid er det aldrig lykkedes at få landstinget til at fungere i harmoni med sin idé, og gennem snart 20 år har vi arbejdet med et faktisk etkammersystem.

I forbindelse med forslagens bestemmelser om overgang til et etkammersystem har vi fra konservativ side sat ind på i dets sted at skabe en beskyttelse for mindretallet mod at blive majoriseret af et mere tilfældigt, måske forbigående flertal i den nye etkammer-rigsdag. Vi er derfor gået stærkt ind for folkeafstemningsinstituttet, som det rummes i forslagens § 42. Vi gjorde vor tiltræden af grundlovsforslaget betinget af, at denne ret for vælgerne til at forkaste en af rigsdagen vedtagen lov ikke blev gjort til en skueret ved, at man pressede procenten af nejstemmer så højt op, at det blev praktisk taget umuligt for vælgerne at sætte deres vilje igennem i forhold til rigsdagsflertallet, ligesom vi måtte fastholde, at en trediedel af rigsdagens medlemmer skulle være tilstrækkeligt til at bringe et forslag ud til vælgerne. Jeg tror ikke, man skal regne med, at denne paragraf vil blive bragt hyppigt i anvendelse, men jeg føler mig overbevist om, at en regering og et rigsdagsflertal vil være forsigtigere i brugen af deres magt, når man ved, at mindretallet har mulighed for en direkte appel til vælgerne.

Det er min overbevisning, at folkeafstemningsinstituttet som det er udformet i forslagens § 42, betyder en større forfatningskonservativ garanti end landstinget, således som dette gennem vor forfatningsudvikling er kommet til at fungere. „Ingen over og ingen ved siden af folketinget“ blev resultatet af vor forfatningsudvikling. Denne udvikling fører logisk frem til den nye grund-

lovs etkammersystem. Gennem folkeafstemningsparagraffen får denne etkammer-rigsdag dog alligevel en myndighed over sig, en kontrol overfor eventuel magtmissbrug, den bedste og stærkeste kontrol, der eksisterer: vælgerne selv.

Det har været hævdet, at dette grundlovsforslag er ensbetydende med en god socialdemokratisk grundlov. Jeg synes, der var et og andet i det ærede medlem hr. Hedtofts tale i dag, der kunne tyde på, at det er så som så med tilfredsheden fra socialdemokratisk side. Det var mit bestemte indtryk, at det ærede medlem i alt fald ikke rigtig kunne lide folkeafstemningstanken. Fra konservativ side lægger vi afgørende vægt på dette forslagens § 42.

De forfatningskommissionen tilfornordnede sagkyndige, professor, dr. jur. Poul Andersen og fhv. folketingssekretær Jens Møller, har i kommissionsbetænkningen givet en udtalelse om deres syn på spørgsmålet eteller tokammersystem. De to herrers udtalelse er i princippet blevet tiltrådt af en tredje tilfornordnet, professor, dr. jur. Alf Ross.

De herrer fremfører adskillige saglige synspunkter, der da også har været medtaget i kommissionens overvejelser. Men når de stærkt går ind for bevarelsen af det nuværende landsting, der med en række ændringer efter deres mening kunne komme til at fungere fortrinligt efter sin hensigt, så er der hertil kun at sige, som jeg allerede har sagt: de politiske muligheder herfor er ikke længere tilstede.

De 5 demokratiske partier — altså også det konservative folkeparti — har draget konsekvensen af vor forfatningspolitiske udvikling, der har lagt magten i dette land fuldt og helt over til vælgerne, og privilegier byggende på enten skat eller alder er nu fortid. Det konservative folkeparti nærer fuld tillid til, at dets ideer også under disse forhold vil vinde frem i det danske vælgerfolk.

Lad mig i forbindelse med landstingets bortfald også pege på forslagens § 56, som har været nævnt af de to tidligere ordførere. Nogle vil måske finde denne paragraf overflødig. Rigsdagen kan jo til enhver tid antage den nødvendige juridiske hjælp, men paragraffen er altså indsat for at markere den kommende ordening i forretningsordenen med stående udvalg med fast juridisk sekretær efter de andre nordiske landes møn-